

ORHAN ŞAIK GÖKYAY'IN ŞAHSİYETİNDEN ÖRNEK ALINACAK SAYFALAR

Nail TAN

Bu yıl, ölümünün 22. yılında saygıyla anacağımız, aziz hatırasını yaşatmak amacıyla adına şiir ödülü verdiğimiz büyük şair, edebiyat araştırmacısı, halk bilimci ve Devlet Sanatçısı Orhan Şaik Gökyay'ın; hayatından, çalışmalarından, insani özelliklerinden gençlerimizin örnek alacağı birçok davranış, güzel yön bulunmaktadır. Onu tanımakla bahtiyar olan ben; gördüklerime, okuduklarıma, anlatılan anılara dayanarak, Gökyay'ın bazı örnek alınacak şahsiyet özelliklerinden söz edeceğim.

Türk halk edebiyatı örneklerini derleyen, araştıran lise-ortaokul edebiyat-Türkçe öğretmenlerinin en önde gelenlerinden biriydi Orhan Şaik Gökyay. Rifat Bilge, Sadettin Nüzhet Ergun, Murat Uraz, Eflatun Cem Güney, Vehbi Cem Aşkun, Abdülbaki Gölpınarlı, Haşim Nezihi Okay, Vasfi Mahir Kocatürk, Mehmet Tuğrul, Ahmet Talat Onay, Cahit Öztelli, Hikmet Dizdaroğlu, Ahmet Kutsi Tecer, Cevdet Kudret, Tahir Alangu, Kâzım Yedekçioğlu, H. Fethi Gözler, İbrahim Aslanoğlu, Aydın Oy ve Nejat Birdoğan gibi. Ortaokul-lise öğretmenliği yapıp öğretim üyeliğine geçen çok sayıda halk edebiyatçısını bu listenin dışında tutuyoruz.

Henüz on yaşında iken, Kastamonu'da yayımlanan bir gazeteden Edirne'nin düştüğünü öğrenen ilkökul-ortaokul öğretmeni babasının; “Eyvah, Edirne de düşmüş!” sözünü işiten, babasının üzüntüsünden yemek yiyemediğini görüp kendisinde vatan sevgisinin ilk ışıklarını hisseden Hüseyin Vehbi'dir Orhan Şaik Gökyay. “Bu Vatan Kimin?” şiirinden sonra öğrenciler tarafından en çok ezberlenen “Bayrak” şiirinin şairi Arif Nihat Asya ile Kastamonu Lisesi birinci sınıfta arkadaş olan öğrenci Hüseyin Vehbi'dir Orhan Şaik Gökyay.

Yine Kastamonu Lisesi birinci sınıfında okurken Millî Mücadele'ye katılmak üzere İnebolu-Kastamonu üzerinden Ankara'ya giden Mehmet Âkif Ersoy ve Mehmet Emin Yurdakul'la tanışıp İzmir'in işgali üzerine yazdığı şiirleri gösteren öğrenci Hüseyin Vehbi'dir Orhan Şaik Gökyay.

Ankara Erkek Öğretmen Okulunu 1922 yılında bitirdikten sonra henüz Türkiye Cumhuriyetinin kurulmamış olması ve vilayetlerin memura maaş verememesi dolayısıyla 1922 yılında Piraziz'de, 1923'te Samsun İstiklal Numune İlkokulunda iki yıl maaş almadan görev yapan ilkökul öğretmeni, yine 1967'de yaş sınırından Çapa Eğitim Enstitüsünden emekliye ayrıldıktan sonra Millî Eğitim Bakanlığına dilekçe verip üç yıl da maaşsız öğretmenlik yapan mesleğinin âşığı edebiyat Öğretmenidir Orhan Şaik Gökyay.

1938 yılında, Bursa Lisesinde edebiyat öğretmeni iken, bir devlet dairesi önündeki göndere çekili kirli, yıpranmış, boynu bükük bir Türk bayrağı gördüğü günün gecesi yatakta, sağa sola dönüp, eşini uyutmayarak sabaha kadar “Bu Vatan Kimin?” şiirini kurgulayıp sabahleyin kaleme alan şairdir Orhan Şaik Gökyay.

Yine, öğretmenliği yanında boş zamanlarını edebiyat araştırmaları yaparak geçiren, 1938 yılında Bursa'da *Dede Korkut Destanları*'nı günümüz dil ve harflerine kazandıran edebiyatçıdır Orhan Şaik Gökyay.

1944 yılında Yüksek Öğretmen Okulundan sınıf arkadaşı Nihal Atsız'la Ankara'daki evinde görüştüğü ve kendisiyle mektuplaştığı için vatana ihanet suçlamasıyla tutuklanıp 11 ay cezaevinde yatırıldığı, 1945'te beraat etmesine rağmen öğretmenliğe atanmadığı hâlde devletine küsmeyip binlerce öğrenci yetiştiren örnek eğitimcidir Orhan Şaik Gökyay.

Cezaevinde yattığı sürede, Mercimek Ahmet'in Keykavus'tan çevirdiği *Kabusname* eserini günümüz harf ve Türkçesine kazandıran çalışkan bilim adamıdır Orhan Şaik Gökyay.

İlkokuldan üniversiteye kadar 70 yıl öğretmenlik yapan ayrıca evini dersane hâline getirip birçok yüksek lisans, doktora öğrencisine ücretsiz ders veren hocaların hocasıdır Orhan Şaik Gökyay.

1 Kasım 1958 tarihinde vefat eden ünlü şair Yahya Kemal Beyatlı'nın ömrünün son aylarında her gün 9.00-11.00 nöbetini tutup şairin ihtiyaçlarını karşılayarak büyüklere saygının ne demek olduğunu gençlere öğreten kişiliktir Orhan Şaik Gökyay.

Yahya Kemal Beyatlı gibi az fakat öz şiir yazan, şiirlerinin bir kitapta toplanmasına ancak ölümünden bir-iki yıl önce izin veren ve "Bu Vatan Kimin?" adlı yaklaşık 65 şiirin bulunduğu bu kitabı görüp hayata gözlerini yuman şairdir Orhan Şaik Gökyay.

Bu Vatan Kimin şiir kitabına, gençlik dönemine ait, zayıf bulduğu, "çocuksu şeyler" dediği şiirleri koydurmayan, dizildikten sonra bütün şiirleri tek tek kontrol eden titiz şairdir Orhan Şaik Gökyay.

Anıtkabir'in ışık ve ses gösterisi düzeninin ihalesini kazanan Fransız şirketinin senaryoyu da yazmayı üstlenmek istemesi üzerine masaya yumruğunu vurup; "İşgalci bir ülkenin mensupları, işgal ettikleri ülke halkının duygu ve düşüncelerini nasıl bilebilir?" diyerek karşı çıkan ve senaryoyu yazma işini üstlenen vatansever Türk yazarı Orhan Şaik Gökyay'dır.

Dede Korkut Destanları'nı bütün yönleriyle incelediği, âdeta hiç kimseye söylenecek söz bırakmadığı dev eseri *Dedem Korkut'un Kitabı*'nı; "Bütün çalışmalarımın gür ve berrak kaynağı eşim Ferhunde'ye ..." cümlesiyle ithaf eden saygılı koca Orhan Şaik Gökyay'dır.

Kendisine her kitap gönderene, her mektup ve tebrik yazana mutlaka cevap vererek insana saygı ve sevginin güzel örneklerini veren görgülü insandır Orhan Şaik Gökyay.

Eşinin çok güç bir doğum yapması, bebeğin ölmesi ve ikinci hamilelikte eşini kaybetme ihtimali üzerine; karısından ayrılmayan, öğrencilerini çocukları yerine koyan, tatile giderken birçok öğrencisine borç otobüs bileti parası veren, önemli bir bölümünü almayan/alamayan örnek eğitimcidir Orhan Şaik Gökyay.

Manevi ağabeyim Orhan Şaik Gökyay'ı saygıyla anıyorum. Nur içinde yatsın.

Yolunda yürüyenleri çok olsun.

ÖMÜR DEDIĞİN

Seyfettin KARAMIZRAK

Gözlerim neminde kaldı gülmenin
Çağırılmış durulmaz Sevgili Mabut
Faydası var mıdır son üzümlenin
Musalla taşında bir garip tabut

Bu ömür dediğin belki dört beş yıl
Bir saat, bir hafta bir kaç tane ay
Ölüm bir uykuymuş gelmeden aylı
Tükendi seneler inanmazsan say

Bir meyyit omuzda o giden benim
Hüzünlü bir döngü garip bir oyun
Bir zaman gülerdim tabutta tenim
Doymadım dünyaya az yere koyun

Dinlemez bilirim duymaz kulaklar
Değişmez kaderler aksa da yaşlar
Tükendi debdebem şöret ulaklar
Vursaydım başımı nerde o taşlar

Mezarım; dar derin böyle kim açmış
Sarsmadan indirin ürkmesin beden
Son durak vakit geç fırsatlar kaçmış
Anladım doğmaya ölümmüş neden

Son görev duadır ve toprak atmak
Bir kaç el mahzunca sular bitti mi
Bekleyin,yalnızca korkutur yatmak
Bilirim gelmezler dostlar gitti mi